

HRVATSKA NARODNA BANKA

100 kuna

Objavljeno: 31.1.2015.

Izdanje: 7. ožujka 2002. (potpis: Željko Rohatinski), datum puštanja u optjecaj: 3. lipnja 2002.

Izdanje: 9. srpnja 2012. (potpis: Boris Vujčić), datum puštanja u optjecaj: 1. srpnja 2013.

Veličina: 138 x 69 mm

Osnovna boja: Crvenkastosmeđa

Osnovni motiv na licu: Portret Ivana Mažuranića (1814. - 1890.), fragment Bašćanske ploče iz Samostana sv. Lucije u Baški na otoku Krku

IVAN MAŽURANIĆ

Hrvatski književnik, političar i pravnik Ivan Mažuranić rođen je 1814. Uz cijeli niz javnih i političkih funkcija bio je i predsjednik Hrvatskog sabora do imenovanja banom 1873. Njegov rad na temeljitim izmjenama političke uprave, sudstva i školstva, otvaranje Sveučilišta u Zagrebu, nastojanja da Hrvatska postane moderna država kao i odbijanje plemićkog naslova baruna koji bi stekao imenovanjem banom učinili su ga iznimno popularnim među narodom, koji ga proziva "banom pučaninom". Kapitalno Mažuranićevo djelo Smrt Smail-age Čengića klasik je hrvatske književnosti. Autor je nedostajućih 14. i 15. pjevanja Gundulićeve Osmana, čije je prvo tiskano izdanje Matica ilirska objavila 1844., te se od tada Gundulićevo djelo tiska kao takvo. Politički proglas Hrvati Mađarom iz 1848. u kojem iznosi ideje "jednakosti, slobode i bratinstva" prva je velika proza moderne hrvatske književnosti.

BAŠĆANSKA PLOČA

Bašćanska ploča jedan je od najdragocjenijih i najstarijih hrvatskih epigrafskih spomenika pisanih na glagoljici, nastao oko 1100. Pronađena je u Crkvi sv. Lucije u Jurandvoru kod Baške na otoku Krku. U natpisu na Bašćanskoj ploči kralj Zvonimir daruje zemlju Svetoj Luciji. U tituli kralja Zvonimira, koja glasi "kralj hrvatskij", prvi je put na hrvatskom jeziku zapisano hrvatsko nacionalno ime. Hrvati su se služili glagoljičkim pismom cijelo tisućljeće, sve od 9. do 19. stoljeća, što ga čini sastavnim dijelom hrvatskoga identiteta. Jezikoslovac Stjepan Ivšić nazvao je Bašćansku ploču "zlatnom pločom" hrvatskoga jezika, našim "dragim kamenom", koji će Hrvati čuvati "dok bude koljena Hrvata".

Osnovni motiv na naličju: Crkva sv. Vida u Rijeci, tlocrt crkve sv. Vida

RIJEKA - KATEDRALA SV. VIDA

Riječka katedrala sv. Vida izgrađena je kao moderna barokna crkva na mjestu srednjovjekovne crkvice istog sveca, na gotovo najvišoj točki grada, u kojoj su riječki kapetani polagali zakletvu. Drveno gotičko Čudotvorno raspelo iz originalne crkvice sačuvano je do danas. Sv. Vid zaštitnik je Rijeke, koja se po

njemu u srednjem vijeku zvala "Rika svetoga Vida". Isusovački je red osnovao prve javne gimnazije u Hrvatskoj. U Rijeku dolaze na zamolbu gradskih vlasti radi poduke mladih pa 1627. osnivaju gimnaziju, a kasnije i studij, kojima se poveljom kralja Ferdinanda II. priznaju ista prava i povlastice kao i europskim sveučilištima. Isusovci crkvu počinju graditi 1638. prema posve novoj prostornoj koncepciji kao središnju građevinu. Njezina gradnja potrajala je cijelo stoljeće, ali ni do danas nije u potpunosti završena. U 18. stoljeću dograđene su galerija i velika kupola. Ustanovljenjem Riječke biskupije 1925. ova reprezentativna crkva postaje katedrala.

© HRVATSKA NARODNA BANKA